

REKENKAMERCOMMISSIES

GEMEENTEN

ELBURG - NUNSPEET - OLDEBROEK - PUTTEN

gemeente
Oldebroek

gemeente
putten

JAARVERSLAG

2016

Voorwoord

Geachte gemeenteraadsleden en andere belangstellenden,

Hierbij presenteren wij u ons jaarverslag over 2016.

Het actieplan lokale rekenkamers van de Minister van Binnenlandse Zaken heeft in 2016 veel aandacht gekregen. Uit onderzoek was gebleken dat diverse gemeenten niet meer beschikken over een actieve rekenkamer en dat veel gemeenten bezuinigen op de noodzakelijke budgetten voor rekenkamers waardoor goed onderzoek niet meer kan worden uitgevoerd. De uitvoering van de controlerende taak van de gemeenteraad wordt hierdoor minder goed mogelijk en aanpassingen zijn volgens de minister noodzakelijk.

Ook in onze vergaderingen is dit onderwerp besproken, maar wij hebben tot ons genoegen kunnen vaststellen dat de geconstateerde problemen zich hier niet voor doen. En dat wijzigingen niet nodig zijn, nu onze rekenkamercommissie reeds beschikt over externe leden en samenwerkt in meerdere gemeenten. De vier samenwerkende gemeenten beschikken over een actieve rekenkamer die in staat wordt gesteld de gewenste onderzoeken uit te voeren en waarvan de resultaten in de raadscommissies en raadsvergaderingen de aandacht krijgen die ze verdienen.

In het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat niet ieder onderzoek even vlot verloopt als verwacht. Vooral het onderzoek over het Maatschappelijk Vastgoed kostte veel tijd en energie en resulteerde uiteindelijk in een Rekenkamerbrief. Het proces duurde te lang en de uitkomsten waren beperkt. Het onderzoek over de beheersing van de grote projecten verliep daarentegen erg voortvarend. Mooi was ook de deelname van zoveel raadsleden uit de vier gemeenten bij de speciale bijeenkomsten die rondom dit thema in het kader van het onderzoek werden georganiseerd.

Dit jaar was er ook sprake van personele wisselingen. Na meer dan 10 jaar voorzitterschap nam Bruno Steiner afscheid van onze rekenkamercommissie. Door de interne opvolging van de voorzitter kon Marnix Tamse benoemd worden als nieuw lid. Wij denken dat zijn uitgebreide kennis van de gemeentelijke overheid ons kan helpen bij het verder verbeteren van onze onderzoeken en rapportages.

Onze rekenkamercommissie blijft zich inzetten voor goede en nauwe contacten met onze gemeenteraden. De raden worden nadrukkelijk door ons uitgenodigd om mee te blijven denken over het onderzoeksprogramma. Tijdens onderzoeken willen we de raadsleden waar mogelijk en gewenst betrekken bij het thema van het onderzoek. Daarnaast vinden we dat het onderzoek helder en compact moet zijn opdat goede discussies van raadsleden onderling, met het college en met ons leiden tot uitkomsten die een toegevoegde waarde hebben voor bestuur, ambtelijke organisatie én daardoor voor de inwoners, bedrijven en instellingen in de vier gemeenten.

Hoogachtend,

René de Vries, voorzitter van de rekenkamercommissies van de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten.

Inleiding

Voor u ligt het elfde jaarverslag van de samenwerkende rekenkamercommissies van de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten.

In de Gemeentewet is het instrument van rekenkameronderzoek opgenomen. De doelstelling hiervan is versterking van de controlerende rol van de raad, door onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. De conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van de onderzoeksbevindingen worden in ieder geval aan de raad kenbaar gemaakt en zijn in principe openbaar.

Per 1 januari 2006 is de samenwerking van de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten ('ENOP') gestart om uitvoering te geven aan de gemeentewettelijke bepalingen over het rekenkameronderzoek. Gekozen is voor de rekenkamerfunctie in commissievorm door middel van een personele unie. Dat wil zeggen dat de commissies van de respectievelijke gemeenten worden bemenst door dezelfde externe voorzitter en externe leden, die benoemd zijn door de gemeenteraden.

De commissies zijn lid van de NVRR, de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies.

Leden en ambtelijke ondersteuning

De samenstelling van de commissies is als volgt:

- De heer R. de Vries (tot 1 juni 2018; herbenoeming mogelijk). De heer De Vries is per 1 juni 2016 de heer drs. B. Steiner opgevolgd als externe voorzitter.
- Mevrouw L.B. Focken MSc, extern lid (tot 1 juni 2018; herbenoeming mogelijk)
- De heer drs. M.J. Tamse, extern lid (tot 1 juni 2020, herbenoeming mogelijk). De heer Tamse is in de plaats gekomen van de heer De Vries, die doorgeschoven is als voorzitter.

Als ambtelijk secretarissen van de commissies treden op:

- gemeente Elburg, mevrouw mr. ir. M.C. Luiting, raadsgriffier.
- gemeente Nunspeet, de heer mr. P.F.A. Klein, hoofd afdeling Bestuur en Maatschappij.
- gemeente Oldebroek, de heer J. Tabak, raadsgriffier.
- gemeente Putten, mevrouw dr. ir. M.J. Florijn-Bonhof, raadsgriffier. Mevrouw J. de Vries is gestopt met haar werkzaamheden.

Missie, visie en doelstelling

De samenwerkende rekenkamercommissies zien het als hun missie om de controlerende rol van de gemeenteraden te versterken door middel van haar onderzoeksrapporten.

In de visie van de rekenkamercommissies ondersteunen zij de gemeenteraden door het onafhankelijk uitvoeren van gevraagd en ongevraagd onderzoek naar de doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid en naar de doelmatige en rechtmatige voorbereiding en uitvoering daarvan.

Verder willen de rekenkamercommissies laten zien wat er terecht is gekomen van gemeentelijke beleidsvoornemens. Tenslotte willen de rekenkamercommissies handvatten bieden aan de gemeentelijke organisaties om te komen tot een efficiëntere en effectievere werkwijzen.

De rekenkamercommissies willen op deze wijze een bijdrage leveren aan:

- de kwaliteit van het lokale bestuur
- de transparantie van het gemeentelijk handelen
- de versterking van de publieke verantwoording daarover.

Om het belang en het werk van de rekenkamercommissies een bredere bekendheid te geven staat er informatie op de gemeentelijke websites.

Vergaderingen

De commissies kennen gewone vergaderingen en werkvergaderingen of vergaderingen van de begeleidingscommissie van een onderzoek.

In de gewone vergaderingen komen de huishoudelijke zaken aan de orde zoals begroting, jaarverslag, onderzoeksonderwerpen, stand van zaken uitvoering onderzoeken e.d. Ook worden de conceptversies van de onderzoeksrapporten daarin besproken. In 2016 waren er 11 (gewone) vergaderingen. Deze vergaderingen worden afwisselend in één van de gemeentehuizen van de aan de samenwerking deelnemende gemeenten gehouden, waarbij de gastgemeente de voorbereiding en verslaglegging verzorgt.

In de werk- of begeleidingscommissievergaderingen wordt een specifiek onderzoek besproken. In deze vergaderingen zijn doorgaans twee externe leden aanwezig, één ambtelijk secretaris en de onderzoekers. Deze vergaderingen worden vooral gebruikt om stappen in een onderzoek inhoudelijk voor te bereiden en onderzoeksresultaten te bespreken.

Financiën

De rekenkamercommissies zijn bevoegd binnen de aan haar bij de gemeentebegrotingen beschikbaar gestelde budgetten uitgaven te doen voor de uitvoering van haar taken.

Ten laste van de budgetten komen in ieder geval de kosten met betrekking tot:

- de vergoedingen aan de externe leden
- ingeschakelde externe deskundigen in het kader van uitbesteding van onderzoekswerkzaamheden.

De financiële uitgangspunten voor het functioneren van de commissies zijn als volgt:

- per gemeente is het budget gebaseerd op € 1,- per inwoner;
- (tot 1 juni 2016) per bijgewoonde vergadering ontvangt de externe voorzitter € 325,- en de externe leden elk € 275,-;
- met uitzondering van de uren van de ambtelijk secretarissen worden de kosten door de deelnemende gemeenten voor een gelijk deel gedragen.

Met ingang van 1 juni 2016 is op basis van een notitie van de ambtelijk secretarissen een vaste jaarlijkse vergoeding ingevoerd voor de voorzitter en de leden, om te komen tot een evenwichtiger en eenvoudiger vergoedingensystematiek, met bovendien minder administratie. Daartoe is in de deelnemende gemeenten de verordening op de rekenkamercommissie gewijzigd vastgesteld. De hoogte van de jaarvergoeding is bepaald op € 6.100,- voor de voorzitter en € 5.200,- voor elk van de leden.

Financieel verantwoordingsoverzicht

Dit overzicht betreft de gezamenlijk gemaakte kosten. Het is mogelijk dat gemeenten daarnaast individueel rekenkameronderzoek laten uitvoeren en de kosten daarvan ten laste brengen van het eigen rekenkamerbudget; deze kosten zijn niet verwerkt in onderstaand overzicht. Elke commissie – de samenwerking betreft immers in principe vier samenwerkende lokale commissies – legt via de gemeentelijke jaarrekening afzonderlijk en feitelijk verantwoording af aan de eigen gemeente.

2016	Elburg	Oldebroek	Nunspeet	Putten	Totaal
Beschikbaar budget (excl. secretariaat)	€ 16.905	€ 17.800	€ 21.780	€ 25.000¹	€ 81.485
Uitgaven					
a. externe leden	3.757 ²	3.377	3.377	3.377	13.888
b. onderzoek en rapportage	10.737	10.737	10.737	10.737	42.948
c. contributie NVRR	340	340	340	340	1.360
d. overig	213	213	213	213	852
Uitgaven per gemeente	€ 15.047	€ 14.667	€ 14.667	€ 14.667	€ 59.048

(alle bedragen exclusief btw)

¹ Inclusief secretariaat.

² In de verrekening van de vergoedingen van de externe leden tussen de gemeenten is een fout gemaakt, die in 2017 zal worden hersteld.

Onderzoeken

Algemeen

Het onderzoeksterrein van de rekenkamercommissies strekt zich uit over alle organen, diensten en instellingen waarvoor de gemeente bestuurlijk verantwoordelijk is of waarvan de gemeente geheel of in belangrijke mate de activiteiten bekostigt. Daarbinnen kunnen alle zaken die belangrijk zijn voor een doelmatig, doeltreffend en rechtmatig beleid en beheer van de gemeente door de commissies aan de orde worden gesteld. De rekenkamercommissies doen dit door middel van onderzoeken, evaluaties en toetsing van doelen, resultaten, procedures, instrumenten, financiën, beleid en bestuur.

Een rekenkamercommissie bepaalt in beginsel zelf welke onderwerpen zij onderzoekt, op welke wijze dat gebeurt en op welk moment zij dat doet. Zowel de gemeenteraad als burgers kunnen echter voorstellen voor onderzoek indienen. Bij de keuze van de onderwerpen voor onderzoek zijn verschillende zaken van belang. De commissies stellen prioriteiten ten aanzien van de onderwerpen en het soort onderzoek. Een onderwerp moet passen binnen de taakopdracht van de commissies en dient bij te dragen aan de missie van de commissies. De raden worden in de gelegenheid gesteld om op een concept onderzoeksopzet te reageren, om zoveel als mogelijk en binnen de grenzen van de eigen verantwoordelijkheid van de rekenkamercommissies het onderzoek te kunnen afstemmen op de wensen en vragen die bij de raden leven.

De rekenkamercommissies hanteren in het algemeen de volgende criteria bij de onderwerpselectie. Er is sprake van:

- een maatschappelijk belang
- een financieel belang
- risico's inzake doelmatigheid, doeltreffendheid of rechtmatigheid van het gevoerde beleid
- twijfel met betrekking tot de uitvoering
- geschiktheid voor rekenkameronderzoek.

De rekenkamercommissies werken met een groslijst van potentiële onderwerpen. Deze onderwerpen komen van de commissie zelf, maar ook van de gemeenteraden. Tweejaarlijks worden de gemeenteraden, in het kader van vernieuwing van het onderzoeksprogramma, gevraagd of zij nog aanvullingen op de groslijst hebben. De wijze van inventariseren van onderwerpen bij de raden kan variëren: op schriftelijk verzoek, m.b.v. online enquête of d.m.v. gesprek met een raadscommissie of het presidium.

Afgeronde onderzoeken in 2016:

• **Maatschappelijk vastgoed** (gebouwen met een maatschappelijke functie)

Dit onderzoek naar maatschappelijk vastgoed van en in de gemeente is gestart in 2015, als twaalfde onderzoek in de reeks van de rekenkamercommissies sinds 2006. In dit onderzoek heeft de vraag centraal gestaan of bij de vier gemeenten het maatschappelijk vastgoed dusdanig in beeld is, dat er voldoende kostenbewust gestuurd kan worden door college en raad ten behoeve van het zo optimaal mogelijk realiseren van gestelde beleidsdoelen die met het betreffende maatschappelijke vastgoed worden beoogd.

Het eindresultaat – dit keer in de vorm van een compacte rekenkamerbrief in plaats van een omvangrijk onderzoeksrapport – is eind december 2016 aan de raden aangeboden.

Lopende onderzoeken in 2016:

• **Beheersing grote (ruimtelijke) projecten.**

Rond de zomer 2016 is het onderzoek naar de beheersing van grote (ruimtelijke) projecten van de vier gemeenten gestart. Centraal in het onderzoek staat de vraag in hoeverre de gemeenteraad in staat is om bij grote projecten zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen. Daarvoor is het van belang dat de raad op het juiste moment over de juiste informatie beschikt. Aan de hand van twee concrete projecten per gemeente wordt de informatiepositie van de raad getoetst. Het onderzoek is tot dusver voorspoedig verlopen. Aan het eind van 2016 was het rapport in concept gereed en beschikbaar voor wederhoor en verdere afronding volgens het onderzoeksprotocol.

Effecten en vervolg uitgevoerde onderzoeken, waarvan de resultaten in 2016 zijn aangeboden:

Maatschappelijk vastgoed			
Plaats	Commissie	Raad	Effect en vervolg
Elburg	Maatschappelijke ontwikkeling 16 januari 2017	-	Het college heeft opdracht gegeven om een accommodatiebeleid op te stellen. Dit proces was overigens al gaande en is niet alleen op het conto van dit onderzoek te schrijven.
Oldebroek	Samenleving en Bestuur 16 februari 2017	-	In de bespreking kwam de wenselijkheid van een goed vastgelegd vastgoedbeleid aan de orde, inclusief de discussie over het uitgangspunt: uitgaan van bezettingsgraad of uitgaan van alleen de omschrijving van een na te streven maatschappelijk doel.
Nunspeet	Maatschappij en Middelen 6 april 2017	-	
Putten	-	2 februari 2017	Lijst van ingekomen stukken raad.